

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

Kenmerk

Z/24/076211 / D/24/164187

Portefeuillehouder

Jacques Rozendaal

Portefeuille

Jeugdzaken en jeugdzorg

Opsteller

Verhoeven, Lidewij

Onderwerp

Beantwoording Schriftelijke vragen art. 42 RvO van LijstvanderDoes inzake pgb jeugdzorg in Woerden

Beantwoording van de vragen

Op 3 oktober jl. heeft er een thema-avond m.b.t. jeugdzorg 'Ontwikkelingen Jeugd 2 (aanpak kostenstijging jeugd) plaatsgevonden. Tijdens deze informatieve avond werd ingegaan op hoe we als gemeente Woerden grip kunnen krijgen op kwaliteit en kosten jeugdzorg. Woerdenwijzer gaf een mooi inkijkje in de structuur van zorgverlening en gaf aan waar de komende tijd extra op geïnvesteerd gaat worden. Dit heeft als doel de ombuiging in de kosten te kunnen realiseren.

Op deze thema-avond werd ook het zgn. keukentafelgesprek benoemd. Daar wordt met name ingezet op de 'Eigen Kracht' van het gezin om samen te kijken welke passende zorg er geboden kan worden.

Van inwoners uit Woerden (een echtpaar) hebben wij recent vragen gekregen over het Persoons Gebonden Budget (P.G.B.). Op grond van de nieuwe interpretatie van de Jeugdwet zou dit echtpaar in 2025 geen P.G.B. meer ontvangen om zo hun invalide kind de zorg te kunnen bieden die noodzakelijk is. De onderbouwing hierbij was gebaseerd op het begrip 'eigen kracht' dat de Jeugdwet hanteert. Volgens deze Jeugdwet hoeven gemeenten geen jeugdhulp in te zetten als de ouders zelf een oplossing hebben voor de hulpvraag. Op grond van de nieuwe jeugdwet zou dit echtpaar veel minder ondersteuning krijgen dan dat zij jarenlang hadden ontvangen. Hun situatie was niet gewijzigd en toch kregen zij een officiële beschikking dat zij geen pgb zouden krijgen en daardoor de benodigde zorg niet meer konden leveren. Het echtpaar is in beroep gegaan en de Centrale Raad van Beroep heeft op 29 mei 2024 geoordeeld dat de gemeente de P.G.B. aanvraag niet mocht afwijzen. De Centrale raad van Beroep geeft daarbij aan dat een gemeente een aanvraag voor jeugdhulp niet mag afwijzen vanwege 'eigen kracht' als in de gemeentelijke verordening niet voldoende beschreven staat hoe 'eigen kracht' wordt beoordeeld. In de verordening moet omschreven staan wat de ouderlijke zorg-opvoedingsplicht inhoudt en wanneer er sprake is van 'eigen kracht'. Het begrip "Eigen Kracht" is te oppervlakkig geïnterpreteerd. Dit begrip moet in de gemeentelijke verordening terdege beschreven zijn zodat de rechtszekerheid voor verzorgenden is gewaarborgd.

Als LijstvanderDoes hebben we hierover de onderstaande vragen:

1. Is het college op de hoogte dat door de nieuwe jeugdwet en door de huidige toepassing van het principe 'eigen kracht' gezinnen mogelijkwerijs in grote problemen kunnen komen doordat zij minder ondersteuning krijgen en daardoor ook financiële problemen kunnen ontstaan?

Zoals uit de Jeugdwet en uit de jurisprudentie duidelijk naar voren komt is een pgb geen inkomensvoorziening. Als gezinnen jeugdhulp nodig hebben dan kunnen zij gemotiveerd aangeven in welke verstrekkingvorm (hoe: via pgb of zorg in natura) zij die hulp willen. We begrijpen dat niet voor alle inwoners duidelijk is dat pgb geen inkomensvoorziening is. In onze communicatie naar inwoners besteden we hier ook aandacht aan.

Zoals ook blijkt uit onze beleidsregels kan een pgb alleen worden ingezet voor de daadwerkelijk hulp. Inzet van Jeugdhulp kan daarom niet leiden tot inkomensverruiming of inkomensondersteuning. Bij het toekennen en inzetten van jeugdhulp zal bij de verstrekkingvorm pgb altijd worden beoordeeld of er sprake is van een gedwongen keuze tussen de zorg voor het kind en het verwerven van inkomen. Als een voorziening op grond van de Jeugdwet niet meer nodig is in verband met eigen kracht en er is in het verleden een pgb verstrekt, dan hanteert het college altijd een overgangperiode voordat het pgb daadwerkelijk niet meer tot uitbetaling komt.

2. a. Is bekend hoeveel inwoners bezwaar hebben gemaakt wanneer hun aanvraag geheel of gedeeltelijk niet gehonoreerd is in de afgelopen 3 jaar?

Ouders kunnen nooit alleen een pgb aanvragen. Ouders vragen een jeugdhulpvoorziening aan en als dit wordt toegekend kunnen zij een pgb vragen (verstrekkingvorm). Alleen een pgb aanvragen kan niet. Wat wij kunnen aangeven is hoeveel ouders bezwaar hebben gemaakt tegen het besluit om geen jeugdhulpvoorziening in te zetten vanwege eigen kracht (en dus ook het einde van de verstrekkingvorm pgb). Dit zijn voor de jeugdwet in:

2022: 0

2023: 1 Advies commissie ongegrond. Beslissing op bezwaar ongegrond

2024: 1 bezwaarschrift ingediend voor een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep inzake de eigen kracht d.d. 29 mei 2024. Na de uitspraak van 29 mei 2024 is door het college besloten om het bestreden besluit in te trekken en opnieuw toe te kennen.

- b. Is bekend van hoeveel P.G.B. aanvragers de aanvraag in het afgelopen jaar niet gehonoreerd is en hoeveel daarvan een bezwaar hierover hebben ingediend?

Nee, zoals ook uit het aanvraagformulier blijkt is een pgb een verstrekkingvorm. De eerste vraag is altijd of er inzet vanuit de Jeugdwet noodzakelijk is. Als dit zo is wordt aan ouders altijd uitleg gegeven over de verstrekkingvormen. Dit kan in de vorm van een Zorg in Natura (ZIN) of een pgb. Aan ouders worden alle rechten en verplichtingen die gelden ten aanzien van een pgb uitgelegd waaronder het inleveren van een pgb-plan en dat ouders zelf verantwoordelijk zijn voor het afsluiten van een zorgovereenkomst met de zorgverlener, de administratie en het declareren van de facturen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Dit stappenplan staat ook in de beleidsregels uitgewerkt. Er zijn ouders die na de voorlichting of tijdens het onderzoek aangeven dat zij geen pgb willen ontvangen. De jeugdhulp wordt dan in de vorm van ZIN geleverd. Tevens zijn bepaalde pgb's op verzoek van ouders omgezet in ZIN. Daar komt bij dat Eigen Kracht geen afwijzingsgrond is. Het gaat om de vraag of Jeugdhulp moet worden ingezet of niet. De afwijzingsgrond kan zijn dat er geen inzet van jeugdhulp noodzakelijk is. Wij kunnen wel aangeven hoeveel pgb's er verstrekt zijn:

2022: 36

2023: 27

2024: 04

- c. Hoe kan het gebeuren dat een aanvraag voor een pgb wordt afgewezen op basis van niet aangepaste wetgeving?

Er is geen sprake van niet aangepaste wetgeving. In de Jeugdwet en de Memorie van toelichting op de wet is het volgende opgenomen:

Artikel 2.3. lid 1 Jeugdwet

1 Indien naar het oordeel van het college een jeugdige of een ouder jeugdhulp nodig heeft in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen en voor zover de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen ontoereikend zijn, treft het college ten behoeve van de jeugdige die zijn woonplaats heeft binnen zijn gemeente, voorzieningen op het gebied van jeugdhulp en waarborgt het college een deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling van en het inzetten van de aangewezen voorziening, waardoor de jeugdige in staat wordt gesteld:

a. gezond en veilig op te groeien;

b. te groeien naar zelfstandigheid, en

c. voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren, rekening houdend met zijn leeftijd en ontwikkelingsniveau.

Aanhef Jeugdwet

In de Jeugdwet staat dat de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van kinderen hoort te liggen bij de ouders en de kinderen zelf. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de aanhef van de Jeugdwet: "waarbij het uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders en de jeugdige zelf ligt;" De consequentie daarvan is dat je van ouders en jeugdige verwachten mag dat zij doen wat in hun vermogen ligt. En als die grens bereikt is, dat "de gemeente te hulp schiet". Dat zal dan veelal betekenen dat de gemeente onderdelen van ouders over gaat nemen, omdat zij dat niet aankunnen.

Memorie van toelichting Jeugdwet

In de memorie van toelichting staat vermeld (blz. 135-136): "(...) Allereerst is het college niet gehouden om voor een jeugdige of zijn ouders een voorziening op het gebied van jeugdhulp te treffen voor zover de jeugdige en zijn ouders de problemen zelf het hoofd kunnen bieden, eventueel met behulp van personen uit het sociale netwerk of andere instellingen die ondersteuning bieden. Om dit buiten twijfel te stellen is in het eerste lid opgenomen dat een gemeente alleen een voorziening hoeft te treffen voor zover de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige en zijn ouder ontoereikend zijn. Dit zou ook strijdig zijn met de uitgangspunten van artikel 2.1, waarbij ervan uit wordt gegaan dat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders en de jeugdige zelf ligt en waarin tot uitdrukking komt dat moet worden uitgegaan van de eigen kracht van de jeugdige, zijn ouders en het sociale netwerk. Hierbij past een actieve rol van de ouders en het kind om in eerste instantie te trachten de op hun weg komende problemen zelf of met behulp van hun eigen netwerk op lossen. (...) Als de jeugdige en zijn ouders zelf mogelijkheden hebben om de problemen op te lossen of het hoofd te bieden, is een voorziening niet nodig (...)".

3. a. Is het college op de hoogte dat gemeenten criteria 'Eigen Kracht' moeten opnemen in de verordening?

Hiervan is het college op de hoogte. In de huidige verordening van de gemeente Woerden staat wel een uitleg van het begrip Eigen Kracht maar niet de uitwerking die de Centrale Raad van Beroep verwacht. Deze aanpassingen zullen in het eerste kwartaal van 2025 in de huidige verordening aangepast worden.

Uitspraak mei 2024 Centrale Raad van Beroep (CRvB)

De CRvB oordeelt dat uit de Jeugdwet volgt dat gemeenten in hun verordening op moeten nemen wat zij verstaan onder 'eigen mogelijkheden' en 'probleemoplossend vermogen'. Specifiek wijst de CRvB erop dat uit de verordening moet blijken welke betekenis de gemeenteraad toekent aan de ouderlijke verzorgings- en opvoedingsplicht die volgt uit het Burgerlijk Wetboek. Dit al dan niet in relatie tot begrippen als eigen kracht, gebruikelijke hulp en/of boven gebruikelijke hulp. De CRvB oordeelt in de 3 zaken dat de gemeenteraad van de gemeenten deze opdracht niet heeft uitgevoerd. De verordeningen geven niet die informatie die volgens de opdracht van artikel 2.9 van de Jeugdwet in de verordening had moeten staan. Omdat de gemeente het besluit niet op de verordening kan baseren, mist het besluit in de 3 situaties een deugdelijke wettelijke grondslag als bedoeld in artikel 2.9 van de Jeugdwet en is het daardoor in strijd met de wet.

In de huidige verordening staat:

Het uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders en de jeugdige zelf ligt. De eigen kracht staat centraal. Ouders en jeugdige dienen alles te doen wat in hun vermogen ligt. Pas als zij niet in staat zijn om de benodigde hulp zelf te geven komt de Jeugdwet te hulp.

b. Is de verordening in Woerden hierop al aangepast volgens de omschrijving van het CRvB? Zo nee, wanneer kunnen we de aanpassing verwachten?

Nee, de Verordening Jeugdhulp 2023 is hier nog niet op aangepast. Dit komt door een tekort aan beleids capaciteit. De verwachting is dat de Verordening Jeugdhulp in het eerste kwartaal van 2025 wordt aangepast.

4. a. Is er een afbouwregeling voor gezinnen waar de pgb na lange jaren plotseling wordt afgebouwd of wordt ingetrokken?

Sinds de Verordening Jeugdhulp 2023 wordt er een andere afweging gemaakt voor de inzet van pgb, maar we hanteren daar altijd een overbruggingsperiode bij.

b. Kunnen gezinnen die door het principe 'Eigen kracht' in de problemen komen toch op de een of andere manier ondersteuning krijgen van van de gemeente? Op welke vormen van ondersteuning kunnen zij een beroep doen?

Op het moment dat ondersteuning nodig is, omdat de eigen kracht van ouders en of de jeugdige niet voldoende is, dan wordt die zorg geboden. In de gemeente Woerden is er, naast de mogelijkheid voor het inzetten van ZIN

en pgb, ook aanbod vanuit diverse organisaties die de eigen kracht van ouders en het netwerk kunnen ondersteunen. Ouders en jeugdigen kunnen vrij gebruik maken van het aanbod van de in de gemeente Woerden aanwezige algemene voorzieningen. Ook het college kan en wijst ouders op deze mogelijkheden van ondersteuning.

Bijlagen

Vragen reglement van orde: D/24/164185